

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Published three times a week by the Ukrainian Labor News Ass'n, Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man. Subscription per year \$4.00 Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу. Видає Стіваришени "Українських Робітничих Вістей". Передплата на рік \$4.00 Адреса: UKRAINIAN LABOR NEWS Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

Останні новини.

ЧОМУ РОЗУМНИЙ РАБІН ТАК МАЛО ГОВОРИТЬ?

Питає селянин Жид: — Чому ваш рабін так мало говорить? Жид відповідає: — О, наш рабін дуже, а дуже розумний. І весь той його розум сидить в його голові. А рот в него маленький, звичайний, як в кожного чоловіка. І той його великий розум не може вилізти через такий маленький рот і тому він все мовчить. В Зауочених Державах ведеться далі інвестиція нафтового скандалу. Окрема комісія розглядає урядованя славновісного міністра справедливости Догерті. Голдріж, б. інвестигатор департаменту справедливости, сказав перед тою комісією, що Догерті і його агент Борнс — круки. Не ті що літають, але ті, що крутять законами і конституцією краю і викручують з них для себе сотки тисяч доларів. Так то в нафтовім скандалі щораз більше замішується високих урядників. Попри нафтовий скандал в дома, ті урядники продавали одночасно тайно і явно зброю мексиканським урядам і повстанцям. Урядові явно, а повстанцям тайно. Беріть, мовляв, і поступайте по християнському закону, бо ми поступимо якраз після біблій: "що права дає, про це ліва не знає". В багатьох стейтах Зауч. Держав є закон, після якого не вліяно прилюдно битися. А коли чемпіон Демпсей збив на бік хавку Карпентерів, то Догерті за 180 тисяч доларів дозволив показувати фільму пугілістів по цілах Злуч. Державах, на основі спеціального свого власного додатку до закону, який каже: "закон не вліяно зломити, але зігнути можна" ("You can't break the law, but you can bend it"). І Догерті за 180 тисяч доларів "зігнув закон" який він сам репрезентує і обороняє. Міністри внутрішніх справ — Фол і маринарки Денбі, також "погнули закони". І покійний президент Гардінг помагав їм гнути, і сучасний президент Кулідж помагав. І сотки менших і більших агентів і шпівнів помагали і адвокати також гнули, ще й тепер гнуть. Вилсонів зять МекАду, який тепер тільки збирається бути президентом, також учитесь цього мистецтва — якби то найкраще зігнути закон, щоби не зломити. І його рідний син також помагав йому в цім мистецтві. Завідуючий ветеранським бюро, побачив, що всі гнуть закони, попробував і собі зігнути і забрав гроші мільйонів вкладади горожан. В Канаді пани зігнули Гом Бенк, в якій пропали мільйони вкладади горожан. Одним словом кругом скандали, кругом "гнути закони" й бувши, теперішні й майбутні президенти, їх міністри, секретарі і всі, кому гнути хочеться. А чому, наприклад, "Укр. Роб. Вісті" так мало пишуть про ці скандали? Тому, що ті скандали такі великі, що для них не вистарчить в "Укр. Роб. Вістях" паперу. Тому то так мало про них пишеться.

КЛОПОТИ З ТАРИФОЮ.

В однім з попередніх чисел "Укр. Роб. Вістей" доносилося, що в домініяльним парламенти в Оттаві ліберальні посли виступили проти свого правительства. А все через тарифу. Нафта в Зауч. Державах посварила республіканців з республіканцями і демократів з демократами, а в Канаді така пустячина як тарифа може посварити лібералів з лібералами. Та ми пінемо з початку, щоби все було ясніше. Канада дуже велика країна. На сході вона опирається в Атлантийський океан, на заході в Великий або Тихий, на півночі в ніщо Канада не опирається, а на півдні опирається в кордон Зауочених Держав. На сході Канада має свою індустрію, яку в парламенти представляють ліберальні посли; а на заході Канада має фермерську продукцію, яку в парламенти представляють прогресивні посли. Крім прогресивств і лібералів, мають своїх представників в парламенти і консервати, які мають в своїх руках головну індустрію краю і представляють в парламенти самих себе і інтереси своєї індустрії. Провідник консерватів, бувший прем'єр Міен, тільки те й робить, що їздить по Канаді і ширить пропаганду проти ліберального правительства. І ніхто, навіть вініпегська ліберальна "Free Press", не оскаржує його за нещелюність до правительства і краю.

Однак Міен став вже таким небезпечним для правительства, що Кінг примушений просити піддержки в прогресивств. Тепер вернемося до тарифи. "Ліберальна" індустрія на сході Канади виробляє різнічні знаряддя і продає їх закінням фермерам-прогресивстам по дуже дорогій ціні. В Зауочених Державах фабрики виробляють і продають різнічні знаряддя дешевше. Вони й канадійським фермерам продали-б їх дешевше. Цего не люблять канадійські ліберальні посли і вони установили високе ціло на довіз зі Злуч. Держав до Канади всіх різнічних знаряддя. І коли Кінг попросив в прогресивств піддержки проти наступу на него Міена з консерватами, то прогресисти сказали: "анеси ціло на довіз зі Злуч. Держав до Канади різнічних знаряддя, тоді ми тобі дамо піддержку". Кінг пообіцяв це зробити. Тільки по-о-бічці. І вже збунтувалися проти него посли його власної партії. Скандал!

ВІД "СОЦІЯЛІСТИЧНОЇ" РЕПУБЛИКИ ДО МОНАРХІЇ.

Німеччина, після "геройської" побіди над комуністами, стало поступав... задом наперед. Вона вже нині стоїть напередодні відродження монархії. За шість тижнів відбудуться в Німеччині парламентарні вибори. "Народна партія", до якої належить індустріальний король Гуго Стінес, видала до виборців маніфест, головним

кличем якого є: "один народ, одна нація, один кайзер" і в маніфесті та партія домагається усунення версальського договору та відродження Німеччини Бісмарка.

Ліберали і шайдеманівські соціалісти готуються до боротьби з монархістами. Але не тому, що бояться, або не хочуть кайзера. Ні, вони кажуть монархістам: "Що ви, показались! Та-ж Пуанкаре тільки того й жде! Коли ми постановимо кайзера, це дасть претекст Пуанкаре розпочати проти Німеччини нову війну".

Це значить, що й соціалісти нічого не мають проти кайзера, вони тільки боються Пуанкаре.

А Пуанкаре тимчасом заклучоє союз зі Стінесом, Вольфом і іншими німецькими індустріальстами і... разом з ними планує відродження німецької монархії, не для монархії, але дісно для того, щоби мати причину розпочати на Німеччину новий похід і зробити з нею так, як він зробив з Руром.

А німецькі соціалісти! Біді німецькі соціалісти. Вони просять монархистів, які є в порозумінню з Пуанкаре, не настановляти кайзера, бо це буде тільки на руку Пуанкаре і... комуністам.

Тільки тому. Якби не ці дві небезпеки, соціалісти радо згодилися-б на кайзера.

ЩО ДІЄТЬСЯ ТЕПЕР В ГАЛИЧИНІ?

І справді, що там тепер діється? Годі відповісти на це питання. Галицькі націоналістичні газети, які приходять до нас зрідка, є напів сконфісковані. "Робітничі газети заборонені. Від часу (30. січня д. р.) замкнення "Вперед", "Землі і Воли", "Селянської Доли" і "Нової Культури" — до 6. марта вийшло три робітничих односторонніх: "Наша мета", "Робітнича Думка" і "Робітниче Слово".

Редактори заборонених газет і секретар забороненої У.С.Д.П. сидять в тюрмі. А з ними і тисячі селян і робітників, членів У.С.Д.П.

Односторонній "Робітничий Слово" доносить, що тільки в днях 29 і 30. січня арештовано в Галичині кілька тисяч членів У.С.Д.П. членів споживчих товариств, культурно-просвітних товариств "Просвіта", учителів, професорів, адвокатів, докторів, селян і робітників; переведено кілька тисяч ревізій.

А що роблять українські патр-рїоти? Ось перед нами останні числа "Громадського Голосу", органу радикальної партії. З ким, ви думаєте, він воює? З польською реакцією? Ніколи в світі. Він воює з замкненнями ще в січні українськими робітничими газетами "Впередом" і "Землею і Волею". Тобто, придержується посьловиці: "лежачого не б'ють".

Далше "Громадський Голос" воює з українськими соціалістичними полами у варшавським соїмі, які неустано інтерпелюють в соїмі в обороні подопитих найелементарніших прав українського трудового населення Галичини і Волині.

Так робить в Галичині партія "міністра" Назарука. Чи треба нам дивуватися доносам і брехням українських "патріотів" на українські робітничі діточі школи і робітничі інституції в Канаді. Ні! "Патріоти" всюди однакові, всюди продажні.

Волінець.

НАФТА.

Історія нафти. Ракефелер. Ротшільд-Самюел. Стандард-Ойл Ко. Роял-Дотч Ко. Нафта, як освітлення. Нафта в техніці, в паролластві. Роль нафти в останній війні. Франція та російська нафта. Концесії і угоди на російську нафту.

I.

Років 50 тому нафта була монополією Злучених Держав. В хатках Пенсильванії, Каліфорнії, Оклагоми бродили "дикі кішки", як називали там мисливців за нафтою.

Але трудючі були не стільки в здобичі нафти, як у її транспорті, бо нафту добували в пустельних місцевостях, далеко від центру споживання. Цілий переворот зробила смілива ідея Ракефелера спорудити трубопроводи, по яким нафта перегалялась на сотні миль у величезні резервуари, звідси її розвозили по всьому світу потяги-цистерни та флоту наливних суден. Таким чином, виник найбільший американський трест "Стандард Ойл Ко.", який монополізував 95 відсотків здобичі нафти в Злучених Державах.

За Ракефелером пішов Ротшільд, який за допомогою Нобеля та Т-ва "Маут" експлуатував Баку. Голландці створили компанію "Роял-Дотч" для експлуатації джерел Суматри, Яви та Борнео.

Франція, Англія та Німеччина самі нафти не добували, але охоче вкладали свої капітали в чужоземні нафтові промисли.

Нафтова розробка мала на меті добування нафти для освітлення. А рештки нафти ніякої вартости не мали. Так звані маут, себто рештки після того, як добуто з нафти найцінніші продукти, (наприклад, бензин, газ) ніякого вжитку не мав. А з освітленням нафтою успішно конкурував газ, а пізніш у великих містах електрика, так що нафтові власники навіть думали про скорочення продукції.

II. ТЕХНІКА ТА НАФТА.

На допомогу нафтовим власникам прийшла найновіша техніка. Низка технічних винаходів дає нафті новий вжиток. Широко розвивається автомобільна справа й вимагає у величезній кількості бензини, потім винахід дзель-мотора утворює попит на маут, себ-то на рештки нафти, які до того часу не мали ніякого вжитку.

Дзель-мотор почав витісняти парові машини, а цим самим маут витісняв вугілля.

З початку дрібні каботажні судна, а потім океанські пароплави почали переходити на нафту. Першество нафти полягає в тому, що пароплави на вугіллі можуть бути на морі максимум 15 днів (по кількості запасів палива). Нафтового запасу може бути на 57 днів.

Через те на нафтове опалення переходять величезні пароплавні компанії, як наприклад, Кунард, Уайт Стар і інші.

З заведенням нафтового опалення американська військова, а потім і торговельна флотя почали швидко зростати.

На всіх морях Америка влаштує нафтові станції, які конкурують з вугільними станціями Англії.

Англія вже не владарка моря, її витісняє Америка. Але могутня Англія не відмовляється від свого першества і між нею та Америкою починається жорстока боротьба за нафту та за володіння її джерелами.

III. БОРТЬОБА ЗА НАФТУ.

Англійська нафтова компанія Пірсона почала розробляти нафту в Мексикі, Коста Ріка, Колумбії, Венезуелі. Під фірмою "Мексиканський Ореал" Пірсон спинається біля Панамського каналу.

Тоді американські нафтопромисловці задоволюлись і під їхнім натиском американський уряд оголошує доктрину Монро, про яку з 1823 року ніхто й не згадував (Америка для Американців). Концесії Пірсона анулюються.

Але Англії об'єднуються з американськими капіталістами й організують трест "Шел-Транспорт", який знов працює у Венезуелі та Колумбії й конкурує з американським трестом "Стандард-Ойл".

"Шел-Транспорт" під керівництвом Маркуса Самюела, за фінансовою допомогою Ротшільда, розпочинає розробку нафти в Індії, Цейлоні, Сіамі, Північній Китаї, потім організується англо-перська компанія для розробки нафти Персії, Месопотамії та Мосулу. Оскільки жорстока була боротьба за нафту, можна бачити з того, що громадянські війни в Мексикі викликаються конкуруючими трестами. Банди одержували і одержують від трестів золото, зброю та військових керівників.

Висадка англійського війська на Кавказі, недавня грецько-турецька війна — все це епізоди боротьби за нафту.

IV. РОЛЯ НАФТИ В ОСТАННІЙ ВІЙНІ.

Роль нафти в останній війні була така велика, що коли сльдом за перемир'ям 21. листопада 1918 року англійський уряд приймав на обід делегатів нафтової конференції, Керзон зазначив, що союзників довело до перемоги потоки нафти.

Справа малаєт так: французькі залізничні було зруйновано й їх замінили нафтові грузовики (троками). На грузовиках перевозились салдати й це дало можливість легко перекидати їх з одного фронту на другий. Звичайно, для грузовиків потрібна нафта "бензин", шаниці рилися нафтовими тракторами, потрібна була нафта також для авіації і для вибухових матеріалів.

На початку березня 1918 року Клемансо звернувся з листом до Вилсона, в якому зазначив, що відсутність нафти викличе поразку армії і прохав в ім'я загальної справи постачати Франції нафтою. Америка відгукнулася на це прохання й американська нафта виграла війну.

Генерал Фох скоро після миру сказав, що перемога союзників над Німеччиною — це перемога грузовика над паровозом. Таким чином, з продукта для освітлення, нафта стала одним з найважливіших ричагів промисловости, потрібних також в справі оборони країни.

V. РОСІЙСЬКА НАФТА І ФРАНЦІЯ.

Велика зацікавленість Італії, Німеччини й інших країн в російській нафті. Але більш за все зацікавлена в російській нафті Франція. Раніш чи пізніш, але потреба в нафті примує французький уряд підписати торговельну угоду з Росією, саме з Росією, як країною, вільною від чужоземної залежности. Уже тепер помічаються часті подорожі представників французького капіталу до С.Р.С.Р., а цілу низку засідань у Парижі було присвячено справі про відновлення торговельних зв'язків з Росією. Активними причинниками зв'язків з Росією являються такі діячі, як Еріо, Поль Лют, Де-Монзі, Жо, Шкоф.

До цього часу Французи в своїм бажанні дістались до нафтових джерел мали поразку, бо Англія та Америка виривали в неї здобич з-під рук. І тепер щодо нафти вона цілком залежить від англійських і американських трестів, себ то як раз тих країн, з якими примушена конкурувати на міжнародному ринку. Ціна ж на нафту впливає як в найбільшій мірі на рошійську фабрикату.

Перша спроба звільнитися від залежности Англії була в 1921 році, коли утворена Франції Франклін Буйон підписав сепаратну угоду з ангорським урядом про експлуатацію малоазійської нафти. Але друга після грецько-турецької війни доланська угода значно обмежила участь Франції в здобичі малоазійської нафти. Величезна частина її тут припадає на долю Англії та Америки. Англіїці усунули Францію й від розробки перської нафти.

Споживання нафти, з даних 1922 року, одією тільки французькою флотою досягає 1. мільона тон. Потреба ж у нафті всієї країни досягає 2. мільонів тон.

Самі Франції нафти не добуває. Навіть в Альжирі, що належить до Франції, працюють англійські компанії. Франція залежить від привозної нафти й фактично, завдяки розподілу світових джерел нафти між Англією та Америкою, ставить істнування всієї своєї військово-господарчої системи в залежність від тих країн, з якими до того ж вона далеко не в дружбі. Навіть у Польщі та Румунії, в країнах, на яких впливає Франція, в нафтовій справі має перемогу англійський капітал. Весь світ занятий. Європейський гегемон — Франція — не може знайти нафтового кутка, а між тим нафта потрібна не тільки для господарчо-промислових цілей, але й для стратегічно-військових.

Франція повинна зрештою звернути увагу на російську нафту, тим більше, що її давно вже знайомі російські промисли: Мангашевські, Ліонозовські, Петроль, Грозний і Північно-Кавказький. Російська нафта — це та сила, яка заламає непримиримість французьких капіталістів до С.Р.С.Р.

"Рано, чи пізно, Франція повинна буде підписати торговельну угоду з С.Р.С.Р. й нафта буде одним з головних пунктів її. Затягання справи для Франції визначає смерть, бо російська нафта вже зробилась об'єктом цілої низки торговельних угод.

VI. КОНЦЕСІЇ ТА УГОДИ НА РОСІЙСЬКУ НАФТУ.

В кінці минулого року Рада Народніх Комісарів затвердила концесійну угоду з Італійсько-Бельгійською Грінчою Компанією на здобич нафти в Грузії (Сігнахським повіті). За концесією виплачуються дозвіли одраховки з валової здобичі продукції. А за період розвитку виплачується подієтніна платня з певної площі.

Цією концесією вже пробита дірка в єдинім фронті закордонних нафтопромисловців проти С.Р.С.Р. Уже в 1922 році російська нафта вийшла, як об'єкт торгу, на міжнародний ринок, і закордонні фірми конкурують між собою, щоб її придбати.

Консорціум італійських промисловців "Утентінафт" підписує угоду на 55 тисяч тон російських нафто-продуктів. Треба зазначити, що за період революції італійський ринок майже цілком було захоплено американською компанією "Стандард Ойл".

Лондонська фірма "Азіатик" закупує в С.Р.С.Р. 100 тисяч тон нафти. В 1922 році ця ж фірма закупила в С.Р.С.Р. партію нафти в 175 тисяч тон. З Німеччини в пропозиції від відомого Стінеса на тверду закупку для розміщення на німецькому ринку 32 тисяч тон. На ринках Латвії та Естонії нафта С.Р.С.Р. заволоділа міцно ринками. В Москві ще з кінця минулого року ведуться переговори з угорськими, австрійськими та чехословацькими фірмами на продаж їм 100 тисяч тон грозненської нафти. Навіть французька фірма "Босфор" надіслала свою пропозицію на закупку нафти С.Р.С.Р.

Можна з певністю сказати, що в як найближчій часі С.Р.С.Р. нафта зробиться об'єктом як найжорстокішої конкуренції між країнами Західної Європи.

Н. Зибков.

ЧУБАР ЗАПЕРЕЧУЄ ВІСТКУ ПРО НАГРОМАДЖЕННЯ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ.

МОСКВА. — Ратифікування французьким парламентом румунської окупації Бесарабії викликає в радянській пресі гострі атаки на правительство Франції і Румунії.

Радянська преса звертає увагу на страше переслідування румунськими властями національних меншостей в Бесарабії, в якій від початку окупації до тепер триває воєнний стан. Щодня з Бесарабії прибуває на радянську територію багато збігців. Радянська преса вказує далше, що й молдаванське населення Бесарабії ненавидить також режим румунських бояр.

В редакційній статті "Известий" говориться з приводу ратифікації Францією румунської окупації Бесарабії таке: "Акція Франції засіває в східній Європі не зерно мира, але зерно нової ворожнечі і відкидає двері до нового конфлікту. За всі шкоди, які потерпів народ Союзу Рад Соц. Републік через румунську окупацію Бесарабії, ми будемо уважати відповідальною Францію нарівні з Румунією".

Голова Ради Народніх Комісарів України Чубар заперечує урядово правдивість вістки, поширеної за кордоном, про нагромадження радянських військ над границею Бесарабії.

Радянська преса піднісєть конкретні питання в Бесарабії самостійної "молдаванської республіки".

Бесарабін числила після останньої статистики около 2 1/2 мільонів населення; після національного складу Молдаване творять 47%, Українці 20%, Росіяне і Жиди по 10%, Німці і Болгари по 5%, Греки і інші 3%.)

СРІБНІ ГРОШІ НА УКРАЇНІ.

ХАРКІВ, 28. лютого. — Здійснення грошової реформи на Україні відбувається без перешкод. Всеукраїнська контора Державного банку одержала вже 300 тисяч рублів срібних грошей. До 1 марта контора буде мати в своїй розпорядности около один мільон срібних рублів.

В найбільших днях вислаються великі партії срібних грошей до всіх губерніяльних відділів банку. Першого марта срібні гроші будуть пушені в оборот в Харкові, а в перших днях марта і в губерніяльних центрах України.

В органах комісаріату фінансів проводиться підготовка прання по переведенню викуплення радянських грошових знаків.

КУРСИ ДЛЯ СЕЛЯН НА ЧЕРНІВЦІНІ.

Сновське окружне земельне управління влаштувало в містечку Охромівчичі двохтижневі сільсько-господарські курси.

Селяне дуже зацікавились ними і на курсах завжди були слухачі-селяне не тільки з м. Охромівчичі, але з далеких курортів, сусіднього Хоменського району.

Після скінчення лекцій слухачам був зроблений іспит, який виявив, що й за короткий час курси встигли дати деякі теоретичні сільсько-господарські знання.

Слухачі-теж задоволені курсами й висловили побажання, щоб вони відкривались частіш і на довгий час.

ДАЛЬШІ АРЕШТОВАННЯ УКРАЇНЦІВ.

Дня 15. лютого польська поліція арештувала у Львові д-ра Ярослава Селезінку, був. "уповноваженого для військових справ" при "правительстві" Петрушевича. Польські власті вичотать йому процес о "державну зраду".

Дня 26. лютого арештовано у Варшаві після допиту Павла Зайцева, секретаря петлюрівського Укр. Центр. Комітету, був. доцента петербурського університету і видавця журналу "Наше Минувле". Зайцева арештовано в зв'язку зі справою його жінки, що була на радянській службі.